

BOOK OF PROCEEDINGS

SCfSD '23

Scientific Challenges for Sustainable Development

Tenth International
Scientific Conference
Struga, May 26th

www.iust.edu.mk

ISBN-978-608-4573-46-3

ISBN 978-608-4573-46-3

BOOK OF PROCEEDINGS

10th International Conference

“Scientific Challenges for Sustainable
Development”- SCfSD ‘23

CHAIRMAN OF THE CONFERENCE

Prof. Dr. Sejfulla Osmani

Rector of International University of Struga

Prof. Dr. Krzysztof Jóźwik

Rector of Lodz University of Technology

Academic. Prof. Dr. Anastas Angjeli

Mediterranean University of Albania

SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Armen Kadriu – International University of Struga
Prof. Dr. Biljana Ciglovska – International University of Struga
Prof. Dr. Adrian Civici - Mediterranean University of Albania
Prof. Dr. Greta Angjeli - Mediterranean University of Albania
Prof. Dr. Ljupco Stojceski - International University of Struga
Prof. Dr. Mersim Maksuti - International University of Struga
Prof. Dr. Gëzim Selimi - International University of Struga
Prof. Dr. Nazmije Merko Zabzun– International University of Struga
Prof. Dr. Emin Huseini - International University of Struga
Prof. Dr. Dashmir Nasufi - International University of Struga
Prof. Dr. Ali Musliu - International University of Struga
Prof. Dr. Ruzhdi Matoshi - International University of Struga
Prof. Dr. Elijor Vila - International University of Struga
Prof. Dr. Małgorzata Szyrkowska-Jóźwik - Lodz University of Technology
Prof. Ass. Dr. Agnieszka Czyrkowska - Lodz University of Technology
Prof. Dr. Paweł Strumiłło - Lodz University of Technology
Prof. Dr. Festim Halili - Fund for Innovation and Technological Development
Prof. Dr. Elez Osmani - Institute for Scientific Research and Development - Ulqin
Prof. Dr. Fatmir Memaj - University of Tirana
Prof. Asoc. Dr. Skerdian Kurti - University of Tirana
Prof. Dr. Skender Topi- “Aleksander Xhuvani” University – Elbasan
Prof. Ass. Dr. Imelda Sejдини - “Aleksander Xhuvani” University – Elbasan
Prof. Dr. Roland Zisi - “Ismail Qemali” University - Vlora
Prof. Ass. Dr. Besnik Hajdari - University “Isa Boletini” Mitrovica

ORGANIZING COMMITTEE

Doc. Dr. Guximtar Rushani- International University of Struga
Eng. Dominik Leżański - Lodz University of Technology
Doc. Dr. Nurten Kala-Dauti- International University of Struga
Doc. Dr. Senada Laçka– International University of Struga
Doc.Dr. Driton Haruni - International University of Struga
MSc. Abidin Trena – International University of Struga
MSc. Lirinda Vako – International University of Struga
Dr. Fatos Gjata - “Aleksander Xhuvani” University – Elbasan

CONFERENCE SECRETARIAT

MSc. Semra Bujari – International University of Struga
MSc. Eriona Dauti– International University of Struga

TABLE OF CONTENTS

THE ROLE OF THE GOVERNMENT DURING THE MANAGEMENT OF ECONOMIC AND FINANCIAL CRISES IN ALBANIA	15
PhD Cand. Eriola Hoxha	15
PhD Cand. Ardita Hykaj	15
Academic Prof. Dr. Anastas Angjeli	15
PËRKTHIMI FJALË PËR FJALË I TRAGJEDISË “MAKBETH-I”. NJË VËSHTRIM KRAHASUES MIDIS TEKSTIT ORIGJINAL TË SHAKESPEAR-IT DHE TEKSTIT TË PËRKTHYER NGA FAN NOLI	28
Dr. Ornela Çoku	28
KONFISIKIMI I NDËRTIMEVE PA LEJE. PROBLEMATIKA KUSHTETUESE DHE LIGJORE QË KY INSTITUT MBART NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË	37
Dr. Besnik Maho	37
THE FUNCTION OF THE COURT IN THE PROTECTION OF SUBJECTIVE CIVIL RIGHTS	63
Doc. Dr. Shemsije Demiri	63
Doc. Dr. Driton Haruni	64
Doc. Dr. Rudina Kaja	64
THE ROLE OF INTERNATIONAL TRADE IN CIRCULAR ECONOMY TRANSITION	77
Prof. Dr. Biljana Ciglovska Bojchevska,	77
Doc. Dr. Nazmije Merko Zabzun	77
THE PRINCIPLES OF HYPERTENSION TREATMENT DURING THE PREGNANCY	94
Msc Saemira Durmishi	94
ROAD ECOLOGY RESEARCH IN NORTH MACEDONIA. IMPACT OF ROADS AND MITIGATION MEASURES	101

Ejupi Resmi	101
Tosheska Marina	101
Uzunova Krasimira	101
EMPOWERING YOUNG PEOPLE IN THE AGRICULTURAL AND ECONOMIC SECTOR	115
Dr. Eralda Shore / Noçka	115
RITJA E ÇMIMIT TE PRODUKTEVE TE IMPORTIT DHE NDIKIMI I KETIJ ÇMIMI NE TE ARDHURAT PUBLIKE NE REPUBLIKEN E SHQIPERISE	119
Doc. Dr. Gazmend Beshi	119
ASPECTS OF EMPHASIS IN ENGLISH AND ALBANIAN SENTENCE – A COMPARATIVE STUDY	128
Prof.Asc. Dr. Lutfije Çota	128
E-COMMERCE AND THE IMPACT IT HAS ON COMPANIES' DATABASES. CASE OF STUDY: BALCAN	139
Nirida Pashaj	139
TRAFIKIMI I LËNDËVE NARKOTIKE NGA SHQIPËRIA	149
MSc.Albina Berisha	149
Erjona Dauti	149
THE CRISIS OF THOUGHT IN THE CONTEXT OF THE POST-COMMUNIST TRANSITION	158
PhD Agim Leka	158
AKTORËT KRYESORË TË EDUKIMIT LIGJOR TË PUBLIKUT, PËR TË QENË I AKSESUESHËM DHE EFEKTIV (RAST STUDIMI: REPUBLIKA E SHQIPËRISË)	170
PhD Cand. Dorian Leka	170

THE ROLE OF THE PROSECUTION AND THE COURT IN THE TREATMENT OF JUVENILES-MINORS INVOLVED IN CRIMES IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA, THE REPUBLIC OF ALBANIA AND THE REPUBLIC OF KOSOVO	184
Doc. Dr. Driton Haruni	184
Doc. Dr. Shemsije Demiri	184
HISTORICAL DEVELOPMENT OF FAMILY AND INHERITANCE LAW IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	193
Nikola Coboski, MSc	193
Biljana Bogdanova-Smilevska, PhD	193
AN RETROSPECTIVE STUDY ABOUT DISCHARGE DIAGNOSIS VS EMERGENCY DIAGNOSIS	205
Dr. Denada Selfo	205
AVOKATIA “INSTITUTI I MBROJTJES” NË PROCEDURË PARAPENALE	213
Prof. Dr. Emin Huseini	213
Doc. Dr. Nurten Kala Dauti	214
BALLKANI PËRENDIMOR DHE SIGURIA NACIONALE	226
Dr. Enver GËRGURI	226
DENIMET ALTERNATIVE DHE SHERBIMI I PROVES NE REPUBLIKEN E SHQIPERISE	239
Dr. Iv Rokaj LL.M	239
DINAMIKA DHE EFEKTI I INVESTIMEVE TË HUAJA DIREKTE NË PUNËSIM – RAST REPUBLIKA E KOSOVËS	253
Prof. Asoc. Dr. Bashkim BELLAQA	253
Dr. Sc. Xhavit SHALA	253
NATYRA E KONTRATËS MARTESORE NË KUADËR TË LIGJIT PËR TË DREJTËN NDËRKOMBËTARE PRIVATE	262

Prof.Ac.Dr. Ervis Çela	262
Msc. Endi Kalemaj	262
DREJTËSIA PENALE NË SHQIPËRI	278
MSc. Sajmire Hoda	278
E-COMMERCE AND RURAL DEVELOPMENT IN ALBANIA: EXAMINING THE ROLE OF E-COMMERCE IN PROMOTING RURAL DEVELOPMENT AND ENTREPRENEURSHIP IN ALBANIA POST-PANDEMIC	292
Lect. Resina Pllaha	292
Lect. Elena Simonofski	292
FËMIJET - VIKTIMA TË KRIMIT. RISITE E LEGJISLACIONIT SHQIPTAR LIDHUR ME TRAJTIMIN E TË MITURVE VIKTIMA TË KRIMIT	303
PhD Cand. Ermira (Çobaj) Kuluri	303
Dr. Gasper KOKAJ	303
ROLI I PEDAGOGUT NË MOTIVIMIN E MËSIMDHËNËSVE PËR PUNË EDUKATIVO ARSIMORE NË SHKOLLË	312
PhD Cand. Avdyl Kastrati	312
JOHN KEATS'S PSYCHOLOGY OF CREATIVE IMAGINATION	337
Lect. Reis Kerim	337
PLANTAR VERRUCA – CASE STUDY	345
Dr. Glodiana Sinanaj	345
GRAFTING OF CUPRESSUS SEMPERVIRENS PYRAMIDALIS ON CUPRESSUS SEMPERVIRENS HORIZONTALIS	356
Gjokë Vuksani	356
AngjelinaVuksani	356

INFLACIONI DHE PASOJAT E TIJË NË ZHVILLIMIN EKONOMIK NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT	368
PhD Pakize Bilalli Abduraimi	368
INSTITUTI I BASHKËPUNIMIT NË TË DREJTËN E SOTME PENALE TË REPUBLIKSË SË SHQIPËRISË	376
Dr. Edlir Ajazi	376
Msc. Av. Elton Kanapari	376
INVOLVEMENT OF MINORS IN THE CRIME OF THEFT AND NARCOTICS IN RNM AND THE IMPACT OF OBJECTIVE AND SUBJECTIVE FACTORS	389
Msc. VjollcaIbraimi	389
IS THE WORLD IN A NEW COLD WAR?	402
Bert-Jan van der Linden	402
ATMOSPHERIC PRECIPITATION IN RECENT YEARS IN ALBANIA, VIEW IN THE CONTEXT OF CLIMATE CHANGE	417
PhD. Cand. Gazmir ÇELA	417
Prof.Dr. Petrit ZORBA	417
SOME CONSIDERATIONS ABOUT THE CLIMATE IN ALBANIA RELATED TO THE INCREASE OF SOLAR RADIATION AND AIR TEMPERATURES REFLECTED IN DIFFERENT SECTORS DURING THE LAST YEARS	427
Prof.Dr. Petrit ZORBA	427
Eng.M.Sc. Elsuida HOXHA	427
MENAXHIMI I RISKUT NË INSTITUCIONET FINANCIARE – PROCESI MENAXHIMIT TË RISKUT TË NORMËS SË INTERESIT NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT	436
PhD Cand. Semra Bujari	436
PhD Cand. Drenushe Merko Iljazi	436
KONFLIKTI I LIGJEVE NË TË DREJTËN NDËROMBËTARE PRIVATE	446

Doc. Dr. Nurten Kala Dauti,	446
Kamela Sulaj	446
MARKETINGU RURAL	456
Dr. Remzi Llumnica	456
PROFILING AS AN INVESTIGATIVE METHOD	472
Prof.Assoc.Dr. Adrian Leka	472
Msc. Eraldi Ndoj	472
KORNIZA JURIDIKE DHE AKTET NDËRKOMBËTARE LIDHUR ME FENOMENIN E BULLIZMIT, DHUNËS DHE DISKRIMINIMIT NË MAQEDONINË E VERIUT	482
Doc.Dr. Senada Laçka	482
Msc.Diellza Lena	482
BULLIZMI KIBERNETIK DHE PROBLEMATIKAT E TIJ TEK TË MITURIT	493
MSc.Albina Berisha	493
Doc.Dr. Nurten Kala Dauti	493
RREZIQET DHE SFIDAT E PËRDORIMIT TË AI NË VENDIMARRJE HUMANE	502
Denisa Hani	502
RENDI JURIDIK I BASHKIMIT EVROPIAN	510
Endri Fejzullah	510
PËRDORIMI I TEKNOLOGJISË SË INTELIGJENCËS ARTIFICIALE NË MENAXHIMIN PUBLIK	538
PhD Cand. Ergita Kaso	538
Prof. Dr. Greta Angjeli	538
THE STUDY OF THE PHENOLOGICAL AND OENOLOGICAL FEATURES OF THE AUTOCHTHONOUS CULTIVAR "SHESH I ZI", IN THE CONDITIONS OF THE CLIMATE OF TIRANA	553

Lush Susaj	553
Gjokë Vuksani	553
Fatbardha Shpati	553
DIRECT AND INDIRECT IMPACT OF TOURISM IN ECONOMY THROUGH. INPUT- OUTPUT ANALYSIS (CASE OF ALBANIA)	564
PhD Cand. Elona Shehu	564
PhD Cand. Eni Nasi	564
Acad. Proff. Dr. Anastas Angjeli	565
VËSHTRIM I SHKURTËR HISTORIK I INSTITUTIT TË BASHKËPUNIMIT NË TË DREJTËN PENALE SHQIPTARE	575
Dr. Edlir Ajazi	575
Msc. Av. Elton Kanapari	575
USHTRIMI I DHUNËS FAMILJARE ME PASOJE VRASJEN	588
Prof. Dr. Dashmir Nasufi	588
WOMAN AS THE PERPETRATOR OF CRIMES IN RNM AND COMPARISON WITH REPUBLIC OF ALBANIA AND REPUBLIC OF KOSOVO	600
Msc. Vjollca Ibraimi	600
HISTORIA E BE-SË	612
PhD Cand. Fahri Bajgora	612
SIGURIMI I PRONËS DHE NDIKIMI I SHKAKTUESVE TË NATYRËS	626
Albion Kopani	626